

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.04.1996, sp. zn. II Ozn 7/96, ECLI:CZ:NS:1996:OZN.7.1996.1

Číslo: 14/1997

Právní věta: 1. Při rozhodování o zápisu družstva, vznikajícího vyčleněním podle ustanovení § 29 zákona č. 72/1994 Sb., do obchodního rejstříku, musí rejstříkový soud zkoumat, zda bylo platně rozhodnuto o vyčlenění družstva. V rámci tohoto zkoumání musí též zjišťovat kolika budov, popřípadě domů, se vyčlenění týká, kolik je v každé z těchto budov bytů a nebytových prostorů a kolik nájemců nebo vlastníků těchto bytů či nebytových prostorů je členy družstva, ze kterého se zapisované družstvo vyčleňuje. Dále musí zjistit zda je pro každou jednotlivou budovu splněna podmínka písemného souhlasu nejméně dvou třetin členů družstva.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.04.1996

Spisová značka: II Ozn 7/96

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rejstřík obchodní

Předpisy: 72/1994 Sb. § 29

Druh:

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 14

Družstva

Obchodní rejstřík

1. Při rozhodování o zápisu družstva, vznikajícího vyčleněním podle ustanovení § 29 zákona č. 72/1994 Sb., do obchodního rejstříku, musí rejstříkový soud zkoumat, zda bylo platně rozhodnuto o vyčlenění družstva. V rámci tohoto zkoumání musí též zjišťovat, kolika budov, popřípadě domů, se vyčlenění týká, kolik je v každé z těchto budov bytů a nebytových prostorů a kolik nájemců nebo vlastníků těchto bytů či nebytových prostorů je členy družstva, ze kterého se zapisované družstvo vyčleňuje. Dále musí zjistit, zda je pro každou jednotlivou budovu splněna podmínka písemného souhlasu nejméně dvou třetin členů družstva.

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 15. 4. 1996, sp. zn. [II Ozn 7/96](#))

O k r e s n í s o u d Plzeň – město jako rejstříkový soud usnesením ze dne 29. 9. 1994 povolil zápis družstva do obchodního rejstříku.

N e j v y š š í s o u d na základě stížnosti pro porušení zákona, podané Nejvyšším státním zastupitelstvím, rozhodl rozsudkem ze dne 15. 4. 1996, že napadeným usnesením rejstříkového soudu byl porušen zákon. Toto usnesení proto zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Plzni jako nynějšímu rejstříkovému soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Představenstvo bytového družstva se domáhalo povolení zápisu družstva do obchodního rejstříku. K návrhu přiložilo stejnopis notářského zápisu, osvědčujícího “průběh ustavující schůze uživatelů bytů v domech čp. 65-79” včetně příloh, a to pozvánek na ustavující schůzi, stanov družstva, zápisu mandátové komise o počtu přítomných a prezenční listiny a zápisu volební komise o výsledku volby představenstva a kontrolní komise, dále jmenného seznamu členů, kteří zaplatili vstupní vklad a fotokopii dokladu o složení částky 27 600 Kč na účet družstva.

Ze stanov zapisovaného družstva vyplývá, že družstvo vzniká vyčleněním z jiného bytového družstva podle ustanovení § 29 zákona č. 72/1994 Sb.

Návrh na zápis družstvo dalším podáním pozměnilo a doplnilo. Změny se týkají výše zapisovaného základního jmění a předmětu podnikání; doplňuje se výše základního členského vkladu a způsob jednání jménem družstva.

Ve spisu jsou založeny originály listů s vyjádřením souhlasu uživatelů bytů v domech čp. 65, 67, 69/71, 73, 75/77 a 79 s vytvořením nového družstva “podle § 29 bytového zákona” (zřejmě jde o zákon č. 72/1994 Sb.), aniž je ze spisu patrné, zda si soud tyto doklady vyžádal či je představenstvo zaslalo dodatečně z vlastního rozhodnutí.

Usnesením ze dne 29. 9. 1994 rejstříkový soud požadovaný zápis do obchodního rejstříku povolil.

Usnesení o povolení zápisu družstva do obchodního rejstříku napadlo Nejvyšší státní zastupitelství včas podanou stížností pro porušení zákona. Stížnost odůvodnilo tím, že rejstříkový soud nezjistil dostatečně skutečný stav věci, neboť nepřezkoumal, zda jsou splněny předpoklady stanovené v § 29 zákona č. 72/1994 Sb. pro vznik družstva vyčleněním. Z dokladů založených ve spisu, uvádí se ve stížnosti, vyplývá, že zapisované družstvo mělo vzniknout vyčleněním z původního družstva, ze členů bydlících v domech čp. 65-79, kde je celkem 184 bytů. S vytvořením družstva vyslovalo souhlas 150 členů, což by přesahovalo zákonem požadovanou dvoutřetinovou většinu členů družstva bydlících v každém z výše uvedených domů. Ze seznamu členů, kteří zaplatili “členský poplatek” však vyplývá, že z domu čp. 67, který má 43 bytů, zaplatilo poplatek 27 členů, tedy méně než dvě třetiny. U dvouvchodového domu čp. 69/71, kde je celkem 22 bytů, zaplatilo “členský poplatek” pouze 11 členů. Aby návrhu na povolení zápisu bytového družstva, které vzniklo podle § 29 zákona č. 72/1994 Sb., mohlo být vyhověno, je nezbytně nutné postavit najisto, zda skutečně bylo dosaženo souhlasu dvoutřetinové většiny v jednotlivých domech. V dané věci vznikly o této otázce pochybnosti a bylo tedy namíste vyjasnit tuto otázku dotazem u navrhovatele a představenstva původního družstva (dovozovalo se ve stížnosti pro porušení zákona).

Z uvedeného usnesení není patrné, která část družstva se vyčlenila z původního družstva, a pokud je nový subjekt označen jako Bytové družstvo čp. 65-79, nemusí zahrnovat tyto domy a všichni nájemníci těchto domů nemusí být členy nově vzniklého družstva.

Ve výroku citovaného usnesení, pokud se týká právní formy právnické osoby, se vymezuje vydělující

se část družstva jako "družstvo založené rozhodnutím 143 nájemců bytů v šesti budovách bytového družstva." V návrhu na zápis družstva do obchodního rejstříku však nebyl požadavek na zápis tohoto údaje do obchodního rejstříku uveden; v notářském zápisu je uvedeno 150 členů, v příloze návrhu o zaplacení části zapisovaného základního jmění je uvedeno celkem 136 osob. Počet členů nelze zjistit ani ze zápisu z členské schůze, založeného ve spisu, které se zúčastnilo podle prezenční listiny 96 členů původního družstva, přičemž těm, kteří nevyslovili souhlas s vyčleněním družstva, bylo sděleno, že nemají hlasovací právo. V zápisu je uvedeno, že se schůze zúčastnilo 89 členů. Ze spisu však vyplývá, že navrhovatel má za to, že členy se stalo všech 143 nájemníků bydlících v domech čp. 65-79. Usnesení rejstříkového soudu musí být ve všech částech výroku v souladu se skutečným stavem a musí být dostatečně konkrétní, aby nevzbuzovalo pochybnosti o tom, která část družstva byla vyčleněna z původního družstva, dovozuje se dále ve stížnosti. Z uvedeného vyplývá, podle stížnosti pro porušení zákona, že rejstříkový soud při svém rozhodování vycházel z neúplných podkladů a porušil tak zákon v ustanoveních § 120 odst. 2, § 153 odst. 1 a § 200b odst. 1 o. s. ř. Proto Nejvyšší státní zastupitelství navrhuje zrušení napadeného usnesení a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Stížnost pro porušení zákona je důvodná.

V ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb. se stanoví, že nájemci nebo vlastníci bytů nebo nebytových prostorů v budově nebo budovách, popřípadě v domě nebo domech ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví družstva, kteří jsou členy tohoto družstva, mohou rozhodnout o vyčlenění a vzniku nového družstva. Pro platnost tohoto rozhodnutí je třeba písemného souhlasu dvoutřetinové většiny všech těchto členů družstva v každé budově, popřípadě domě.

Rozhodnutí lze přijmout nejpozději do 31. 12. 1996 a musí být písemně oznámeno představenstvu původního družstva. Pro vznik nového družstva jinak platí ustanovení obchodního zákoníku.

Předpokladem vzniku družstva je podle obchodního zákoníku jeho založení a zápis družstva do obchodního rejstříku.

K založení družstva je podle ustanovení § 224 obch. zák. nutné konání ustavující členské schůze, která určí zapisované základní jmění, schválí statuty a zvolí představenstvo a kontrolní komisi. Ustavující schůze přijímá usnesení většinou přítomných.

Ustavující schůze vede k založení družstva, jestliže se uchazeči zavázali k členským vkladům dosahujícím stanovené částky zapisovaného základního jmění. Základní členský nebo vstupní vklad musí být splacen do 15 dnů od konání ustavující schůze. Průběh ustavující schůze se osvědčuje notářským zápisem, který obsahuje i seznam členů a výši jednotlivých členských vkladů, k nimž se zavázali. Přílohu zápisu tvoří statuty ve schváleném znění.

Z ustanovení § 225 obch. zák. vyplývá, že před podáním návrhu na zápis družstva do obchodního rejstříku musí být splacena alespoň polovina zapisovaného základního jmění. K návrhu na zápis se přikládá notářský zápis o ustavující schůzi družstva, podepsaný všemi členy představenstva, statuty družstva a doklad o splacení stanovené části zapisovaného základního jmění.

Splnění všech podmínek, stanovených oběma zákony pro vznik družstva, je rejstříkový soud povinen zkoumat před povolením zápisu družstva do obchodního rejstříku.

Rejstříkový soud tedy musí především zjistit, zda bylo platně rozhodnuto o vyčlenění, tj. kolika budov se vyčlenění týká, kolik je v každé z těchto budov bytů a nebytových prostorů a kolik nájemců nebo vlastníků těchto bytů či nebytových prostorů je členy družstva, ze kterého se zapisované družstvo vyčlenilo. Dále musí zjistit, zda je pro každou jednotlivou budovu splněna podmínka písemného

souhlasu nejméně dvou třetin členů družstva.

Splněním těchto předpokladů se rejstříkový soud řádně nezabýval. V návrhu na zápis družstva se neuvádí, kterých budov se vyčlenění týká; to, že zapisovaný subjekt je označen jako „Bytové družstvo čp. 65-79“, není dostatečnou identifikací budov, jichž se vyčlenění týká. Přílohou návrhu na zápis je mj. i neověřená fotokopie seznamu osob, které zaplatily vstupní vklad podle jednotlivých budov. Tento seznam nasvědčuje tomu, že vyčlenění se netýká všech čísel popisných, uvedených v obchodním jménu družstva, ale pouze lichých, a dále, že některé z uvedených budov mají dvě čísla popisná (jde zřejmě o samostatně číslované vchody). V seznamu se neuvádí počet bytů či nebytových prostor v jednotlivých domech a (jak vyplývá z notářského zápisu o založení družstva) nezahrnují se ani všichni členové původního družstva, kteří jsou nájemci v jednotlivých domech.

Ve spisu jsou dále založeny originály listin obsahujících souhlas členů původního družstva s vyčleněním. Tyto listiny jsou sestaveny podle popisných čísel a je v nich uveden i počet bytů odpovídajících jednotlivým popisným číslům. Uvedené listiny jsou způsobným podkladem pro průkaz potřebného souhlasu dvoutřetinové většiny nájemců – členů původního družstva v jednotlivých budovách s vyčleněním, ovšem pouze za předpokladu, že bude současně prokázáno, kolik bytů či nebytových prostor je v jednotlivých budovách, kterých se vyčlenění týká, a kolik jejich nájemců bylo členy původního družstva. Takový důkaz však navrhovatel rejstříkovému soudu nenabídl a ten si doklady potřebné k takovému důkazu nevyžádal.

Ve spisu je také založena (jako příloha notářského zápisu o založení družstva) prezenční listina členění podle jednotlivých popisných čísel. Porovnáním se seznamem osob, které zaplatily vstupní vklad, lze zjistit, že do prezenční listiny jsou zahrnuty osoby, které splatily vstupní vklad, a hosté, kterými podle notářského zápisu byly osoby (zřejmě členové původního družstva), které nesouhlasily s vyčleněním, ale dostavily se na ustavující schůzi družstva. Ani uvedená prezenční listina tedy neprokazuje splnění podmínek stanovených v § 29 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb.

Je tedy nutno souhlasit s tvrzením stížnosti pro porušení zákona, že rejstříkový soud nezajistil řádné a úplné splnění podmínek, stanovených zákonem pro vznik družstva vyčleněním v § 29 zákona č. 72/1994 Sb., čímž porušil zákon. Proto Nejvyšší soud rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení soud prvního stupně především vyzve navrhovatele k odstranění vad podání spočívajících v tom, že návrh na zápis družstva do obchodního rejstříku neobsahuje všechny náležitosti stanovené zákonem a jeho doplnění ze dne 16. 9. 1994 není v souladu s předloženými stanovami a notářským zápisem o průběhu ustavující členské schůze. Dále doplní dokazování o zjištění počtu bytů a nebytových prostor v budovách, jichž se vyčlenění týká, a úplnou identifikaci jejich nájemců nebo vlastníků – členů původního družstva. Po odstranění vad podání a doplnění dokazování soud prvního stupně zjistí, zda listiny, obsahující souhlas členů původního družstva s vyčleněním, prokazují souhlas potřebného počtu členů původního družstva s vyčleněním.

Doklady založené ve spise neprokazují ani splnění další podmínky stanovené v § 29 zákona č. 72/1994 Sb., a to písemného oznámení rozhodnutí o vyčlenění představenstvu původního družstva, když na č. l. 36 a 37 jsou sice založeny kopie dopisů oznamujících rozhodnutí o vyčlenění, není však prokázáno jejich doručení. Proto musí soud prokázat i splnění této podmínky, stejně jako splnění podmínek stanovených pro vznik družstva v § 224 a § 225 obch. zák.

K podmínkám předepsaným obchodním zákoníkem je však třeba uvést, že při splnění podmínek stanovených v § 29 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb. je třeba dovodit, že ustavující členské schůze se nemusí zúčastnit všechny osoby, které vyjádřily souhlas s vyčleněním; postačí účast splňující podmínku podle ustanovení § 221 odst. 3 obch. zák. a k přijetí usnesení je nutný souhlas většiny

přítomných. Členy vyčleňovaného družstva se potom stávají všichni členové původního družstva, kteří jsou nájemci nebo vlastníky bytů nebo nebytových prostorů v budovách, kterých se vyčlenění týká, bez ohledu na to, zda projevili s vyčleněním souhlas. Pro osoby, které nevyjádřily souhlas s vyčleněním, se použije ustanovení § 255 odst. 2 obch. zák. obdobně.

Pro úplnost je ještě třeba dodat, ač tento nedostatek Nejvyšší státní zastupitelství nenamítá, že soud prvního stupně při povolení zápisu pochybil i v tom směru, že chybně zapsal způsob jednání statutárního orgánu jménem právnické osoby. V napadeném usnesení se uvádí, že družstvo ve všech věcech zastupuje samostatně předseda (správně má být, že jménem družstva jedná samostatně předseda) nebo jiný člen představenstva, pokud k tomu byl předsedou písemně zmocněn. Člen představenstva družstva zmocněný k jednání za družstvo je zmocněncem ve smyslu § 31 a násl. o. z. a jednání zmocněnce není předmětem zápisu do obchodního rejstříku. I v tomto směru tedy musí rejstříkový soud vyzvat navrhovatele k úpravě návrhu.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil podle čl. II odst. 2 zákona č. 238/1995 Sb. Krajskému soudu v Plzni k dalšímu řízení.